



# ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΔΙΕΞΗΧΘΗ ΤΟ 2024 ΑΠΟ  
ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΦΗΒΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ  
ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΕΤΗΣΙΟΥ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ  
ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ



Co-funded by  
the European Union

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

|                                          |   |
|------------------------------------------|---|
| Πρόλογος                                 | 1 |
| Εισαγωγή                                 | 2 |
| Το ΕΝΥΑ Φόρουμ                           | 4 |
| Οι Συστάσεις του ΕΝΥΑ                    | 6 |
| Συμπέρασμα                               | 7 |
| Παράρτημα – Κατάλογος όλων των συστάσεων | 8 |



+ 421 232 191 691



[www.komisarpredeti.sk](http://www.komisarpredeti.sk)

# ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εφήβων Συμβούλων (ΕΝΥΑ), το οποίο δημιουργήθηκε το 2009 ως μέρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιτρόπων του Παιδιού (ΕΝΟC), αποσκοπεί στη συμμετοχή παιδιών και νέων στις εργασίες χάραξης πολιτικής του ΕΝΟC, προσφέροντάς την ευκαιρία στα παιδιά να εκφράσουν τις απόψεις και να μοιραστούν τις εμπειρίες τους.

Το 2024 το ΕΝΥΑ επικεντρώθηκε στη θεματική «εναλλακτική φροντίδα», αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα παιδιά σε εναλλακτική φροντίδα, τα οποία συχνά είναι ευάλωτα στην καταπάτηση των δικαιωμάτων τους.

Φέτος, οι 15 οργανισμοί μέλη του ΕΝΟC από όλη την Ευρώπη συμμετείχαν στο έργο του ΕΝΥΑ «Ας Μιλήσουμε για τους Νέος, Ας Μιλήσουμε για την Προστασία και Προώθηση των Δικαιωμάτων των Παιδιών σε Εναλλακτική Φροντίδα». Το έργο αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της διασφάλισης της ποιοτικής φροντίδας, καθώς και το δικαίωμα των παιδιών να εκφράσουν τις απόψεις τους και να συμμετέχουν σε αποφάσεις που τα επηρεάζουν, διατηρώντας ταυτόχρονα τους οικογενειακούς και πολιτισμικούς δεσμούς μέσα σε ένα υποστηρικτικό περιβάλλον.



## Συμμετέχοντες οργανισμοί:

|                        |                  |
|------------------------|------------------|
| Ανδαλουσία/Ισπανία     | Ουαλία (Η.Β.)    |
| Μάλτα                  | Εσθονία          |
| Φινλανδία              | Φαλλία           |
| Βόρεια Ιρλανδία (Η.Β.) | Κύπρος           |
| Αρμενία                | Ελλάδα           |
| Ισλάνδία               | Χώρα των Βάσκων/ |
| Ουκρανία               | Ισπανία          |
| Καταλονία/Ισπανία      | Ιταλία           |

# ΕΙΣΑΓΩΓΗ

**Το ΕΝΥΑ είναι μία πρωτοβουλία συνεργασίας που δίνει τη δυνατότητα σε Έφηβους Σύμβουλους να συμμετέχουν άμεσα σε συζητήσεις και διαδικασίες λήψης αποφάσεων που αφορούν στα δικαιώματα του παιδιού.**

**Η έκδοση 2024 επικεντρώθηκε στο θέμα « Ας Μιλήσουμε για τους Νέους, Ας Μιλήσουμε για την Προστασία και Προώθηση των Δικαιωμάτων των Παιδιών σε Εναλλακτική Φροντίδα».**

Δεδομένου των ποικίλων συστημάτων εναλλακτικής φροντίδας που εφαρμόζουν τα κράτη-μέλη του ΕΝΟC, το έργο εστίασε στην αναγνώριση των συγκεκριμένων αναγκών της κάθε μορφής φροντίδας, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα το δικαίωμα του κάθε παιδιού να ακουστεί.

Φέτος, δεκαπέντε οργανισμοί του ΕΝΟC από όλη την Ευρώπη, συμμετείχαν στο έργο του ΕΝΥΑ. Τον συντονισμό ανέλαβε το Γραφείο του Επιτρόπου του Παιδιού της Δημοκρατίας της Σλοβακίας, το οποίο παρείχε καθοδήγηση και στήριξη καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.

Περισσότεροι από 200 νέοι εργάστηκαν με τους ομότιμούς τους σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο για να αναπτύξουν πληροφορίες και συστάσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση των πολιτικών και των υπηρεσιών για παιδιά που τελούν υπό εναλλακτική φροντίδα. Στη συνέχεια, δύο Έφηβοι Σύμβουλοι ανά συμμετέχοντα οργανισμό παρακολούθησαν το ΕΝΥΑ Φόρουμ στην Μπρατισλάβα, όπου συμφώνησαν σε ένα σύνολο συστάσεων που θα βοηθήσουν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων να προστατέψουν και να προωθήσουν καλύτερα τα δικαιώματα αυτής της ομάδας παιδιών, καθώς και να οικοδομήσουν ένα σύστημα φροντίδας που θα είναι πιο δίκαιο και θα προσανατολίζεται στα δικαιώματα του παιδιού.

## Η διαδικασία υλοποίησης των δράσεων του ΕΝΥΑ 2024 περιλάμβανε τις ακόλουθες φάσεις-κλειδιά:

τον Φεβρουάριο, διεξήχθη μία εκπαιδευτική συνεδρία για τους συντονιστές του ΕΝΥΑ, εστιάζοντας στη συμμετοχή και στην προστασία των παιδιών σε συμμετοχικές διαδικασίες, καθώς και στις συζητήσεις περί προκλήσεων και καλών πρακτικών συνεργασίας με παιδιά που τελούν υπό εναλλακτική φροντίδα,

στη συνέχεια, από τον Μάρτιο έως τον Μάιο, οι συντονιστές του ΕΝΥΑ διοργάνωσαν διάφορες συναντήσεις και δραστηριότητες με νεοσύστατες ή υφιστάμενες ομάδες Εφήβων Συμβούλων, στις 15 χώρες και περιφέρειες που συμμετείχαν,

οι συναντήσεις αυτές αποσκοπούσαν στην εμβάθυνση της κατανόησης των δικαιωμάτων των παιδιών, ιδίως αυτών που τελούν υπό εναλλακτική φροντίδα, όπως τονίζεται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC).

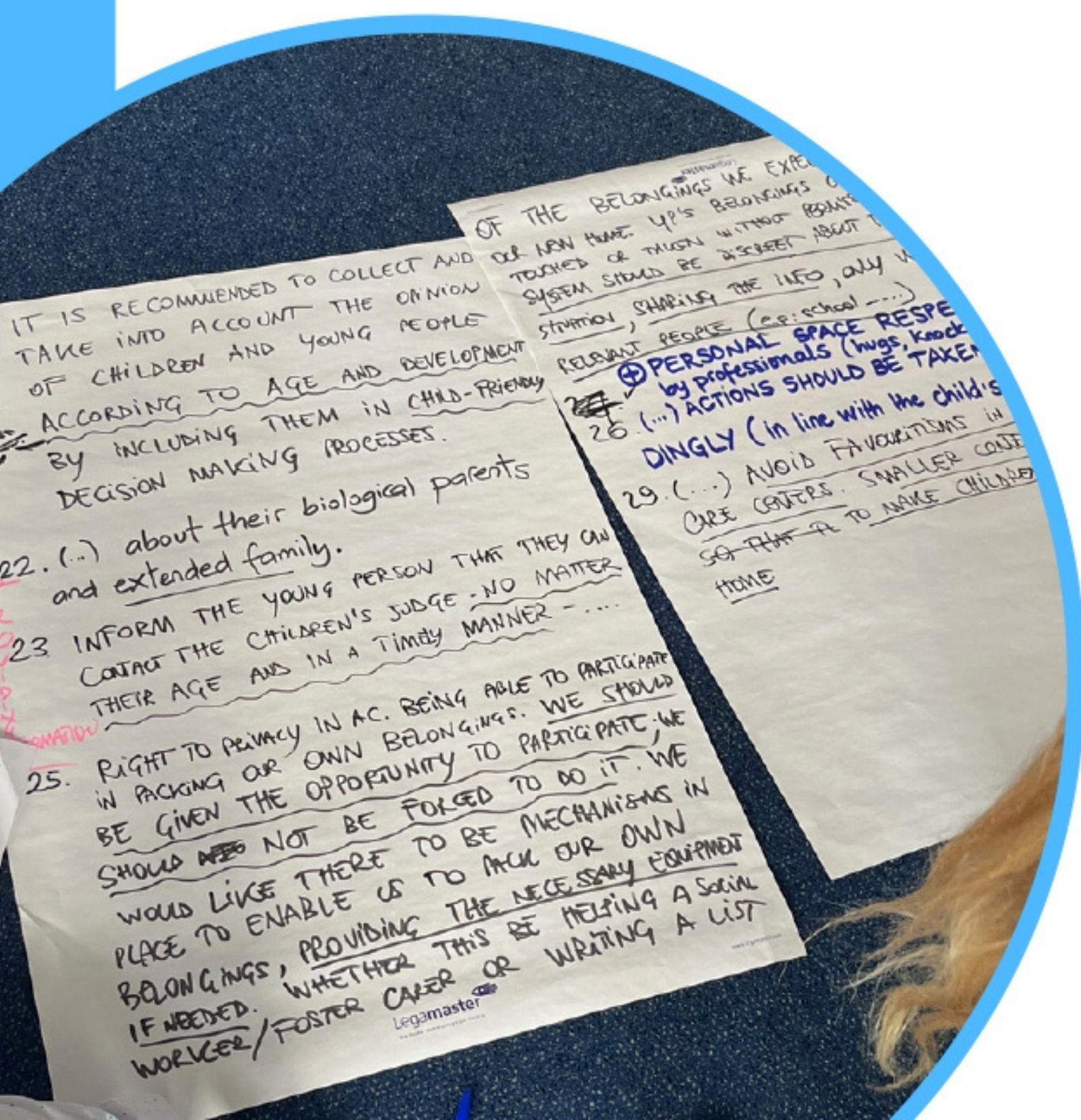
Κάθε συμμετέχουσα περιφέρεια και χώρα ενθαρρύνθηκε να συζητήσει και να υποβάλει 5 συστάσεις βασισμένες στα δικαιώματα και με θέμα τα δικαιώματα των παιδιών σε εναλλακτική φροντίδα.

Το επόμενο βήμα ήταν το ΕΝΥΑ Φόρουμ, όπου δύο Έφηβοι Σύμβουλοι από κάθε συμμετέχουσα χώρα/περιφέρεια συναντήθηκαν για την οριστικοποίηση των κοινών συστάσεων, οριοθετώντας το επόμενο βήμα του Έργου του ΕΝΥΑ.

**Στη δράση αυτή συμμετείχαν συνολικά 208 νέοι.**



**Από αυτούς, περισσότεροι από 140 συμμετέχοντες είχαν προσωπική εμπειρία από σύστημα εναλλακτικής φροντίδας.**



# ΤΟ ΕΝΥΑ ΦΟΡΟΥΜ

Το ΕΝΥΑ Φόρουμ διεξήχθη στην Μπρατισλάβα στις 1 και 2 Ιουλίου 2024, υπό την αιγίδα του Γραφείου του Επιτρόπου του Παιδιού της Δημοκρατίας της Σλοβακίας. Γενικός Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο Andrej Peter (Σλοβακία).

Το Φόρουμ συγκέντρωσε 31 νέους, ηλικίας 12 έως 17 ετών, από τους 15 συμμετέχοντες οργανισμούς.

Οι νέοι συμμετέχοντες υποστηρίζονταν από τους συντονιστές της χώρας τους, οι οποίοι διευκόλυναν διάφορες συνεδρίες κατά τη διάρκεια της διήμερης εκδήλωσης.

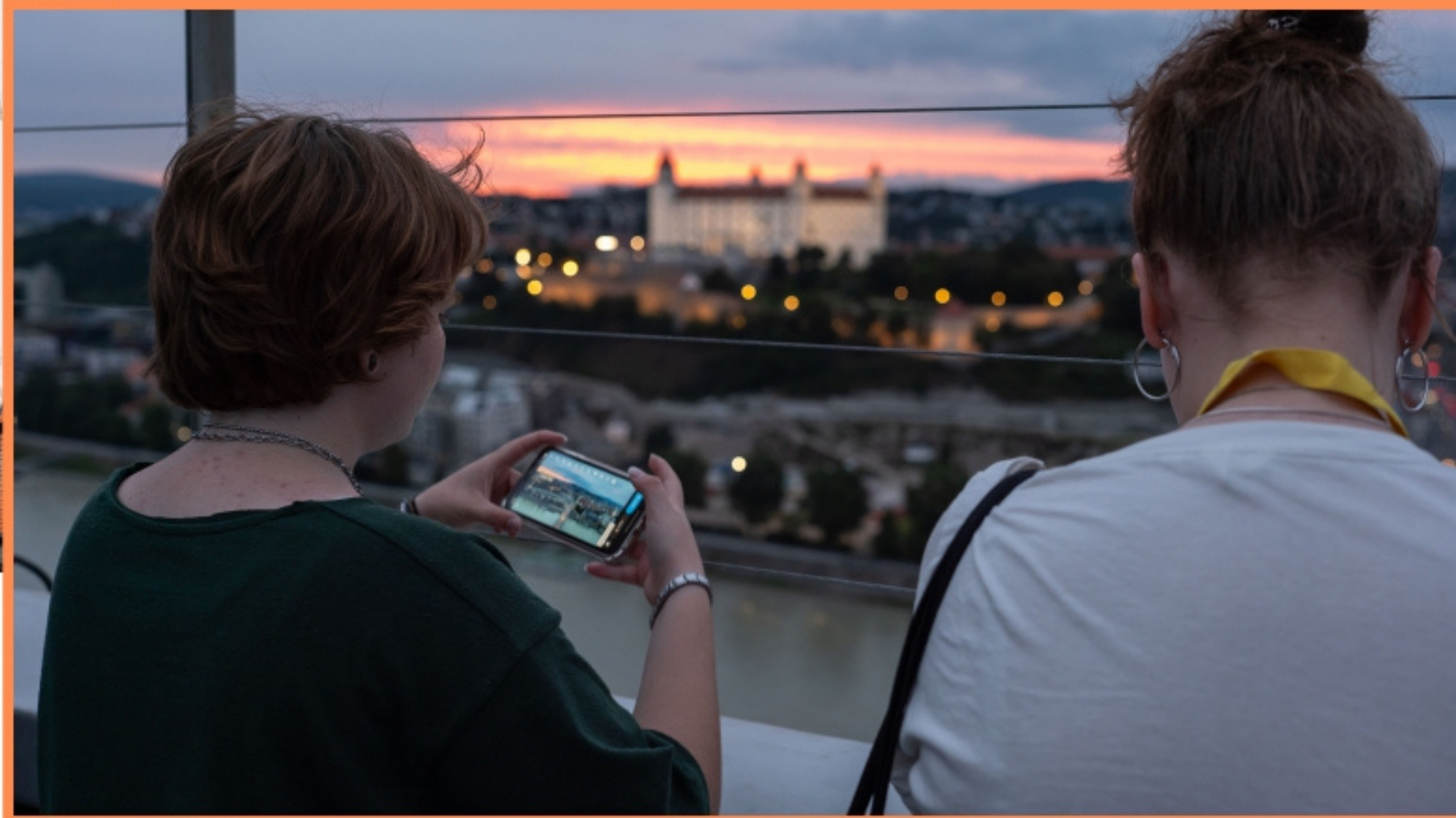
Το διαδραστικό πρόγραμμα περιλάμβανε διάφορες συνεδρίες, όπως δραστηριότητες γνωριμίας και δημιουργίας ομάδας, παρουσιάσεις από κάθε μία από τις 15 χώρες/περιφέρειες, υπογραμμίζοντας δραστηριότητες κλειδιά και συζητήσεις σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, εργαστήριο για τη δημιουργία ασφαλούς και συμπεριληπτικού περιβάλλοντος, καθώς και εργαστήριο ανταλλαγής εμπειριών με παιδιά που είχαν εγκαταλείψει την εναλλακτική φροντίδα.



Η ομάδα συμμετείχε επίσης σε συζητήσεις για την οριστικοποίηση των κοινών συστάσεων αναφορικά με τα δικαιώματα των παιδιών σε εναλλακτική φροντίδα, με τους νεαρούς συμμετέχοντες να παρέχουν ανατροφοδότηση και να συμμετέχουν στην ανάπτυξη και προτεραιοποίηση των κοινών συστάσεων.



Εκτός από τα εργαστήρια, το πρόγραμμα περιλάμβανε δραστηριότητες γνωριμίας, κυνήγι θησαυρού στους δρόμους της Μπρατισλάβας, αλλά και ψυχαγωγικές δραστηριότητες, όπως παρατήρηση του ηλιοβασιλέματος από το UFO Tower με θέα τον Δούναβη.



Την τελευταία ημέρα, οι Έφηβοι Σύμβουλοι επισκέφθηκαν το σλοβακικό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τις Μειονότητες, όπου και έλαβαν πιστοποιητικά από τον κύριο Ján Richter, Πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας.

Ο Σλοβάκος Επίτροπός για τα Παιδιά, κύριος Jozef Miklosko, η Πρόεδρος του ENOC, κυρία Caroline Vrijens, και άλλα μέλη του ENOC ήταν παρόντες καθ' όλη τη διάρκεια του Φόρουμ.



# Οι Συστάσεις του ΕΝΥΑ

Εν αναμονή του ΕΝΥΑ Φόρουμ, κάθε συμμετέχων οργανισμός υπέβαλε 5 συστάσεις βασισμένες στα δικαιώματα, γεγονός που οδήγησε στη δημιουργία 40 συνολικά συστάσεων που χωρίστηκαν σε 11 κατηγορίες:

Ευαισθητοποίηση  
(4 συστάσεις)

Τοποθέτηση σε εναλλακτική φροντίδα  
(3 συστάσεις)

Έξοδος από φροντίδα/Μεταφροντίδα  
(3 συστάσεις)

Παροχή πληροφοριών σε νέους  
(3 συστάσεις)

Ατομικά δικαιώματα  
(7 συστάσεις)

Παρακολούθηση δικαιωμάτων στην  
εναλλακτική φροντίδα  
(5 συστάσεις)

Ψυχολογική στήριξη και ατομική  
προσέγγιση  
(7 συστάσεις)

Δεσμοί σχέσεων και οικογενειακοί δεσμοί  
(2 συστάσεις)

Επαγγελματική κατάρτιση  
(1 σύσταση)

Συμμετοχή παιδιών  
(3 συστάσεις)

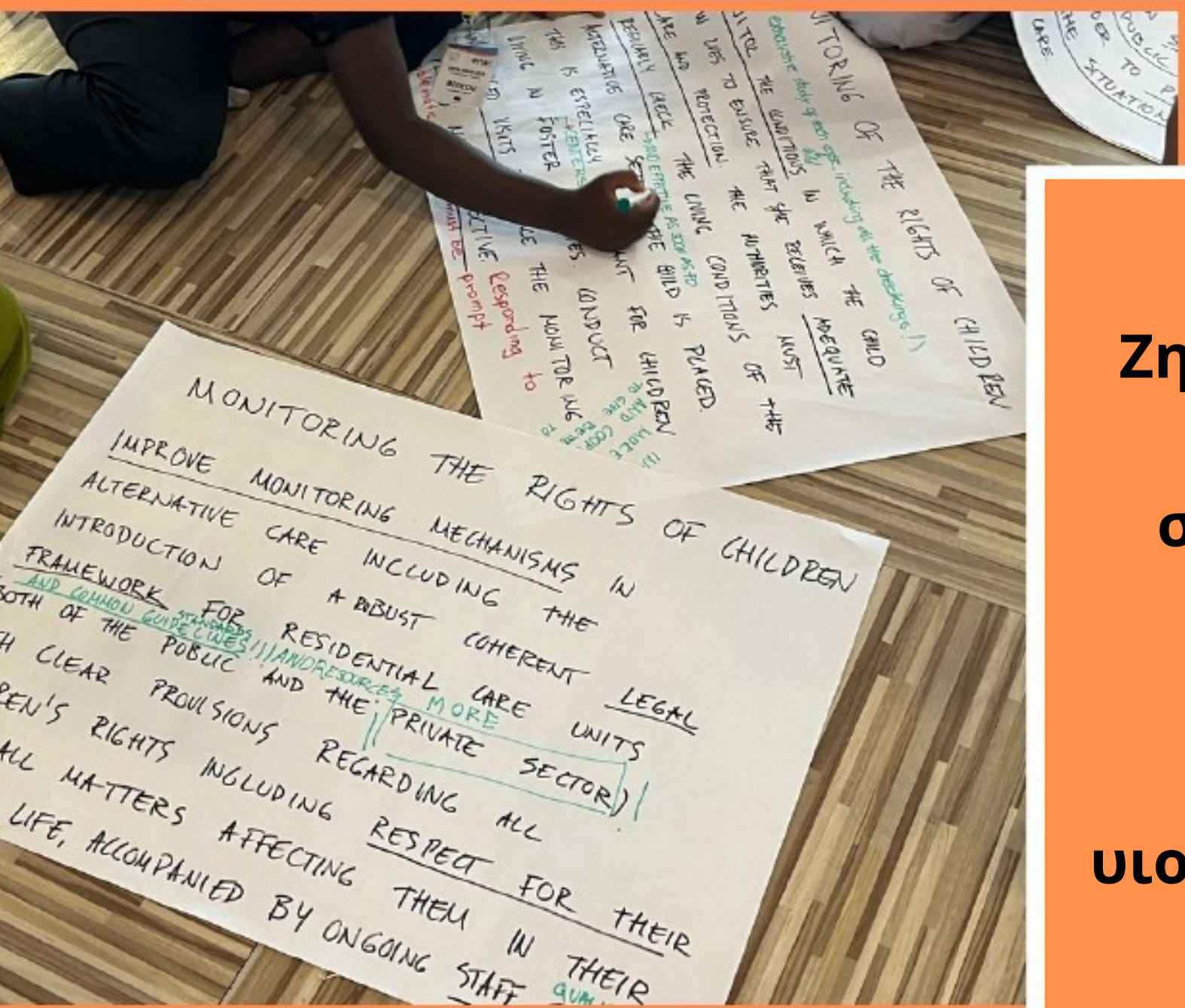
Πρόληψη  
(2 συστάσεις)

Ο Γενικός Συντονιστής της δράσης συνέλλεξε τις διάφορες συστάσεις που υπέβαλαν οι ομάδες των χωρών και τις μοίρασε στους συντονιστές των χωρών πριν από την έναρξη του Φόρουμ.

Στο ΕΝΥΑ Φόρουμ οι Έφηβοι Σύμβουλοι εξέτασαν και συζήτησαν τις συστάσεις για την πλήρη κατανόηση των πληροφοριών από τις διάφορες χώρες/περιφέρειες.

## Σύστημα ψηφοφορίας:

Κάθε παιδί είχε 5 ψήφους και μία προτιμησιακή ψήφο (υποδείχθηκε με κύκλο στις συστάσεις) για την ύψιστη προτεραιότητά τους.



**Ζητήθηκε από τους νέους να ψηφίσουν τις 5 συστάσεις που προτιμούν. Οι συστάσεις με τον υψηλότερο αριθμό ψήφων – συνολικά 10 συστάσεις – αντικατοπτρίζονται στη δήλωση πολιτικής του ENOC, η οποία υιοθετήθηκε στην 28<sup>η</sup> Γενική Συνέλευση, τον Σεπτέμβριο του 2024.**

Ο πλήρης κατάλογος των συστάσεων, μαζί με την καταμέτρηση των ψήφων των 10 συστάσεων που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους, περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

## Συμπέρασμα

Οι νέοι συμμετέχοντες συμμετείχαν ενεργά στη διαδικασία του ΕΝΥΑ τόσο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, όσο και σε ευρωπαϊκό. Μέσω των συστάσεών τους, υπογράμμισαν έντονα την άμεση ανάγκη για προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών σε εναλλακτική φροντίδα.

Οι νέες αυτές φωνές παρουσίασαν περεταίρω την εργασία τους στην 28η Ετήσια Διάσκεψη του ENOC στο Ελσίνκι της Φινλανδίας, τον Σεπτέμβριο του 2024. Είναι λοιπόν σημαντικό οι θεσμοί που έχουν δεσμευθεί υπέρ των δικαιωμάτων του παιδιού να ακούσουν πραγματικά και να δράσουν σε σχέση με αυτά που μοιράστηκαν οι νέοι ως εμπειρία και αυτά που συνέστησαν ως δράση για βελτίωση.

# Παράρτημα

## Κατάλογος συστάσεων

### Ευαισθητοποίηση

1. Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης και ενός συστήματος ανάδοχων οικογενειών σε χώρες όπου αυτό δεν εφαρμόζεται ικανοποιητικά. Ευαισθητοποίηση ως προς τις οικογενειακές μορφές ανατροφής, ώστε κάθε παιδί που ζει σε κάποιο ίδρυμα ή που επιστρέφει από απέλαση ή αναγκαστική απομάκρυνση να έχει την ευκαιρία να τοποθετηθεί σε κάποια οικογένεια και να λάβει σωστή ανατροφή σε σωστό περιβάλλον. Αυτό πρέπει να γίνει σε όλα τα επίπεδα, σε επίπεδο κράτους, δημόσιων οργανισμών και ΜΜΕ, και μπορεί να προωθηθεί με διάφορους τρόπους, όπως πληροφοριακά βίντεο, σχολικά προγράμματα, βιβλία (συμπεριλαμβανομένων των comics και storybooks), μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κινηματογραφικές ταινίες που αποτυπώνουν θετικά τη ζωή παιδιών που τελούν υπό εναλλακτική φροντίδα.

2. Βελτίωση της δημόσιας εικόνας των κέντρων παιδικής φροντίδας για την αποτροπή των διακρίσεων και τη μείωση του στίγματος.

3. Διδασκαλία των δικαιωμάτων των παιδιών που τελούν υπό εναλλακτική φροντίδα στα σχολεία, στους παιδικούς σταθμούς και σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, καθώς και στις δομές εναλλακτικής φροντίδας, για να μπορούν τα παιδιά να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους (και τον σεβασμό των δικαιωμάτων του άλλου) και να τα υπερασπίζονται.

4. Εκπαίδευση των παιδιών ως προς το σύστημα φροντίδας, εξηγώντας τι είναι η ανάδοχη φροντίδα και τι οι δομές, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να επιστρέψουν στις βιολογικές τους οικογένειες.

### Παρακολούθηση της τήρησης των δικαιωμάτων των παιδιών σε εναλλακτική φροντίδα

5. Βελτίωση των μηχανισμών παρακολούθησης της εναλλακτικής φροντίδας, συμπεριλαμβανομένης και της εισαγωγής ενός ισχυρού και συνεκτικού νομικού πλαισίου σε εθνικό επίπεδο για δομές (τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα) και κοινών κατευθυντηρίων γραμμών, προτύπων και πόρων. Τα πρότυπα πρέπει να συνάδουν με την ηλικία και η γνώμη των παιδιών πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη σύνταξή τους.

Να επιτραπεί η ιδιωτική φροντίδα μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις λόγω περιορισμένης επίβλεψης. Υπογραμμίζεται ότι, η ευημερία των παιδιών δεν πρέπει να θυσιάζεται στον βωμό του οικονομικού κέρδους. Θέσπιση σαφών προνοιών που θα προστατεύουν όλα τα δικαιώματα των παιδιών, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος σεβασμού της γνώμης τους σε όλα τα θέματα που επηρεάζουν την καθημερινότητά τους και διασφάλιση της συνεχούς κατάρτισης του προσωπικού στην εγκεκριμένη φροντίδα.

6. Παρακολούθηση των συνθηκών διαβίωσης του παιδιού, ώστε να διασφαλιστεί ότι το παιδί λαμβάνει την κατάλληλη φροντίδα και προστασία. Οι αρχές πρέπει να ελέγχουν τακτικά και αποτελεσματικά τις συνθήκες διαβίωσης των δομών εναλλακτικής φροντίδας στις οποίες έχει τοποθετηθεί το παιδί, το συντομότερο δυνατόν. Αυτό είναι κυρίως σημαντικό για παιδιά που ζουν τόσο σε κέντρα όσο και σε ανάδοχες οικογένειες. Διεξαγωγή αιφνίδιων επισκέψεων για μία πιο αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης. Η ανταπόκριση και η εξεύρεση λύσεων σε προβληματικές καταστάσεις που αφορούν στις συνθήκες διαβίωσης και όχι στο τι κάνει το παιδί, πρέπει να είναι άμεση. Η διαδικασία παρακολούθησης πρέπει να καταγραφεί και να διεξαχθεί εξαντλητική μελέτη για την κατάσταση του κάθε παιδιού.

#### 8 ψήφοι (1 κύκλος)

7. Ενθάρρυνση καλύτερης συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ θεσμών για την ενίσχυση της ποιότητας της φροντίδας των παιδιών.

8. Εάν ένα νεαρό άτομο επιθυμεί να υποβάλει καταγγελία, θα πρέπει να του δίδεται η δυνατότητα να το πράττει χωρίς την παρουσία του φροντιστή.

9. Θα πρέπει να υπάρχει διορισμένο άτομο που θα αντιμετωπίζει προβλήματα και θα υποβάλλει καταγγελίες αναλόγως και άμεσα.

#### Τοποθέτηση παιδιών σε εναλλακτική φροντίδα

10. Ενίσχυση των μηχανισμών για την πρόληψη του άσκοπου χωρισμού των παιδιών από τις οικογένειές τους, διασφαλίζοντας ότι κάθε απόφαση που λαμβάνεται είναι προς το συμφέρον του παιδιού.

11. Εφόσον είναι δυνατόν, να αποφεύγεται η απομάκρυνση του παιδιού ή του νέου από τον συνήθη τόπο διαμονής του ή τον πολιτισμό του μόλις γίνει μέλος του συστήματος προστασίας, ώστε να μειωθεί ο αριθμός των αλλαγών που θα πρέπει να αντιμετωπίσουν οι νέοι.

#### 7 ψήφοι (0 κύκλοι)

12. Βελτίωση της διαδικασίας και του χρόνου προσδιορισμού του είδους της εναλλακτικής φροντίδας για κάθε περίπτωση. Να δοθεί προτεραιότητα στην τοποθέτηση παιδιών σε οικογενειακά περιβάλλοντα όποτε αυτό είναι δυνατόν, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα ότι η διαμονή σε δομές ενδέχεται να είναι αναγκαία σε κάποιες περιπτώσεις. Να διασφαλιστεί ότι κάθε τοποθέτηση είναι ασφαλής και προς το συμφέρον του παιδιού. Κατά τη λήψη αποφάσεων να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη του παιδιού σύμφωνα με την ηλικία και την ανάπτυξή του, καθώς και πολλές πρακτικές περιστάσεις, όπως τα ενδιαφέροντα των παιδιών και οι ενδεχόμενοι κηδεμόνες και λειτουργοί υποστήριξης, καθώς και άλλες περιστάσεις που χαρακτηρίζουν το άτομο. Πριν από τη λήψη κάποιας απόφασης, τα παιδιά και οι φροντιστές πρέπει να γνωριστούν μεταξύ τους. Να ληφθούν μέτρα ώστε τα παιδιά να μην λαμβάνουν πλέον φροντίδα σε ιδρύματα αλλά να ζουν σε περιβάλλον που να είναι κοντά σε αυτό της οικογένειας.

8 ψήφοι (0 κύκλοι)

### Ψυχολογική στήριξη – ατομική προσέγγιση

13. Παροχή ατομικής προσέγγισης σε κάθε παιδί, λαμβάνοντας υπόψη τις ατομικές του ανάγκες και περιστάσεις. Παροχή ψυχολογικής στήριξης για να βοηθηθούν τα παιδιά να αντιμετωπίσουν τις συναισθηματικές δυσκολίες που προκύπτουν κατά την είσοδο σε ένα νέο περιβάλλον. Τα παιδιά και οι νέοι σε εναλλακτική φροντίδα συχνά χρειάζονται τη βοήθεια ειδικών σε θέματα ψυχικής υγείας. Κρίνεται αναγκαία η αύξηση του αριθμού των ειδικών σε θέματα ψυχικής υγείας για να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα για όλα τα παιδιά. Οι ειδικοί πρέπει να διαθέτουν ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων για την αποφυγή άσκοπων παραπομπών. Η ψυχολογική στήριξη πρέπει να είναι διαθέσιμη δωρεάν και χωρίς περιορισμούς. Πρέπει να διενεργούνται υποχρεωτικοί έλεγχοι (check-up) μετά από κάθε απόφαση για να διασφαλίζεται η συνέχεια της φροντίδας.

13 ψήφοι (1 κύκλος)

14. Παροχή θεραπείας η οποία προσαρμόζεται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του κάθε παιδιού, επιτρέποντάς του να εκφραστεί με ποικίλους τρόπους. Αυτό πρέπει να περιλαμβάνει διαφοροποιημένες μορφές θεραπείας, όπως ζωοθεραπεία, θεραπεία μέσω τέχνης, και δραματοθεραπεία, πέραν της παραδοσιακής θεραπείας μέσω του λόγου. Οι θεραπευτικές επιλογές πρέπει να είναι διαθέσιμες τόσο σε ομαδικό, όσο και σε ατομικό επίπεδο, αναλόγως των προτιμήσεων του παιδιού.

15. Να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά σε εναλλακτική φροντίδα έχουν πρόσβαση σε ένα συνεκτικό υποστηρικτικό δίκτυο ενηλίκων και γνωρίζουν με ποιον να έρθουν σε επαφή 24 ώρες το 24ωρο / 7 ημέρες την εβδομάδα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω μίας ομάδας κοινωνικών λειτουργών ή υποστηρικτικού προσωπικού και όχι μέσω ενός και μόνο κοινωνικού λειτουργού. Όποτε είναι δυνατόν, πρέπει να διατηρείται και να προγραμματίζονται τακτικές επαφές με την οικογένεια του παιδιού.

16. Ενίσχυση του συναισθηματικού αλφαριθμητισμού και της θεραπευτικής στήριξης υπό μορφή θεραπευτικών ομάδων εργασίας σε σχολεία, εστιάζοντας στη συναισθηματική ευεξία του παιδιού.

17. Παροχή δωρεάν ψυχολογικής στήριξης σε γονείς που αδυνατούν να ασκήσουν τον γονικό ρόλο τους, ενθάρρυνση της επαφής του παιδιού με τον σχετικό τρόπο για να επιτραπεί η ανοικοδόμηση της εμπιστοσύνης με τους γονείς και διασφάλιση της κατάλληλης παρακολούθησης της διαδικασίας επανασύνδεσης μέσω των κοινωνικών υπηρεσιών της κοινότητας.

Στήριξη της μετα-φροντίδας: οι νέοι ενήλικοι που εξέρχονται της εναλλακτικής φροντίδας μετά την ηλικία των 18 πρέπει να λαμβάνουν οικονομική και ψυχολογική στήριξη, για την προώθηση και διευκόλυνση της κοινωνικής τους ένταξης, έως ότου ορθοποδήσουν (τουλάχιστον έως την ηλικία των 24 ετών).

#### 8 ψήφοι (0 κύκλοι)

18. Να διασφαλιστεί ότι υπάρχουν αρκετοί ανθρωπιστικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί πόροι για να καλύψουν τις ανάγκες των παιδιών.

19. Κάθε μέλος της ανάδοχης οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων και των βιολογικών παιδιών, πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ψυχολόγο.

#### Έξοδος από την εναλλακτική φροντίδα/μετα-φροντίδα

20. Βελτίωση των μηχανισμών μετα-φροντίδας με τακτική παρακολούθηση, όπως συναντήσεις, τηλεφωνικές κλήσεις, και κατ' οίκον επισκέψεις από ικανούς επαγγελματίες με εξειδικευμένη κατάρτιση.

21. Προετοιμασία των παιδιών για τη μετάβασή τους στην ενηλικίωση, πολύ πριν από την ηλικία των 18 ετών, εστιάζοντας στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για την επαγγελματική ζωή και στηρίζοντας εκείνους που επιθυμούν να συνεχίσουν την επιμόρφωσή τους.

22. Να διασφαλιστεί ότι όλοι οι νέοι έχουν ένα ατομικό σχέδιο για τη μεταφροντίδα, καθώς και στήριξη για στέγαση, εξεύρεση εργασίας ή για σπουδές μετά τα 18 (έως την ηλικία των 24 ετών, αναλόγως των αναγκών («σχέδιο επαγγελματικής σταδιοδρομίας»)).

8 ψήφοι (2 κύκλοι)

### Σύσφιξη σχέσεων/οικογενειακοί δεσμοί

23. Πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να μπορέσουν τα παιδιά να διατηρήσουν την επαφή/σχέση με τα αδέλφια τους, ιδίως εάν αδυνατούν να ζήσουν μαζί. Η επικοινωνία με τους γονείς πρέπει να διατηρηθεί με τη συγκατάθεση των παιδιών, και μόνο εάν είναι προς το συμφέρον των παιδιών.

24. Να δοθεί προτεραιότητα στις επιλογές των παιδιών και των νέων και να καθιερωθεί μία δυνατή σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των παιδιών και ενός έμπιστου προσώπου εντός του συστήματος φροντίδας. Αυτό απαιτεί τη δημιουργία σαφών και κοινών διαύλων επικοινωνίας και υιοθέτηση κατάλληλων μεθόδων για να διασφαλιστεί ότι οι ανάγκες των παιδιών είναι πλήρως κατανοητές και καλύπτονται πλήρως.

### Κατάρτιση επαγγελματιών

25. Όλοι οι ενήλικες που εμπλέκονται στις ζωές παιδιών σε εναλλακτική φροντίδα πρέπει να λαμβάνουν συνεχή κατάρτιση σε ποικίλα θέματα όπως:

- δικαιώματα του παιδιού
- ψυχική υγεία και ευεξία
- αντιμετώπιση τραυματικών καταστάσεων
- κατανόηση της νευροποικιλότητας
- αναπηρία
- συναισθηματική ανάπτυξη εφήβων
- τρέχουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι νέοι.

Η κατάρτιση στις επικοινωνιακές δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης και της μη λεκτικής επικοινωνίας, πρέπει να δημιουργηθεί σε συνεργασία με τους φροντιστές, τους ενήλικες και τους νέους. Οι φροντιστές πρέπει να έχουν τη στήριξη των ομότιμών τους και κάποιο άτομο που να μπορούν να το συμβουλευτούν.

9 ψήφοι (0 κύκλοι)

## Συμμετοχή των παιδιών

26. Συστήνεται να συλλέγονται και να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις των παιδιών και των νέων σύμφωνα με την ηλικία και ανάπτυξή τους, με το να συμπεριλαμβάνονται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων φιλικών προς τα παιδιά, ιδίως σε θέματα που σχετίζονται με τη δυναμική των κέντρων στέγασης όπου ζουν. Πρέπει να διασφαλίζονται χώροι για πραγματική και σημαντική συμμετοχή και πρέπει να προωθηθεί το γεγονός ότι τα παιδιά και οι νέοι ενημερώνονται για το πώς θα υλοποιηθεί η συμβολή τους. Τα παιδιά και οι νέοι πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις συναντήσεις που αφορούν στη φροντίδα τους. Θα πρέπει να υπάρχει μία πιο δυνατή καθοδήγηση για το πώς να εμπλακούν ουσιαστικά στις αποφάσεις που αφορούν στη φροντίδα τους, με αμφίδρομη επικοινωνία και ανατροφοδότηση.

27. Δημιουργία συμβουλίου νέων σε εναλλακτική φροντίδα και υπό μετα-φροντίδα για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων της συγκεκριμένης ομάδας παιδιών. Συστήνεται η δημιουργία ενός συμμετοχικού φορέα ο οποίος να διασφαλίζει ότι τα δικαιώματα των παιδιών και των νέων που τελούν υπό εναλλακτική φροντίδα τυγχάνουν σεβασμού. Το συμβούλιο αυτό θα αντιμετωπίζει θέματα τα οποία ούτε ο Θεσμός προστασίας του παιδιού, ούτε και οι τοπικές ομάδες δεν μπορούν να επιλύσουν εντός σύντομου χρονικού διαστήματος (όμιλος, συμβούλιο νεότητας κ.λπ.).

### 10 ψήφοι (8 κύκλοι)

28. Δημιουργία κοινότητας με τους ομίλους νεότητας για παιδιά που τελούν υπό εναλλακτική φροντίδα, η οποία παρέχει έναν χώρο όπου ανταλλάσσουν ιδέες, αλληλοστηρίζονται, μαθαίνουν τα δικαιώματά τους και αισθάνονται δυνατά ώστε να υποστηρίξουν τους εαυτούς τους.

## Παροχή πληροφόρησης σε νέους

29. Βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά και οι νέοι σε εναλλακτική φροντίδα έχουν πρόσβαση στην προσωπική τους ιστορία. Συνήθως, δεν διαθέτουν επαρκή γνώση για την παιδική τους ηλικία, την καταγωγή και τις βιολογικές τους οικογένειες. Είναι σημαντικό να παρέχεται αυτή η σημαντική πληροφορία. Τα ενδιαφέροντα του παιδιού είναι ύψιστης σημασίας και τα παιδιά έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν το υπόβαθρό τους. Τα παιδιά πρέπει να έχουν ένα βιβλίο ζωής με φωτογραφίες, βίντεο, έγγραφα κ.λπ., είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή. Είναι ευθύνη των λειτουργών προστασίας του παιδιού, των φροντιστών, των συγγενών, των φίλων και των ίδιων των παιδιών να συμπληρώσουν το βιβλίο ζωής. Το βιβλίο ζωής πρέπει να συμπληρώνεται συχνά και μόνο με ουσιαστικές πληροφορίες. Σημείωση: αυτό πρέπει να μελετηθεί προσεκτικά και κατά περίπτωση.

30. Ενημέρωση των παιδιών ότι μπορούν να επικοινωνούν με τον δικαστή ανηλίκων εγκαίρως και ανεξαρτήτως της ηλικίας τους, εάν το παιδί δεν συμφωνεί με τις αποφάσεις σχετικά με την εκπαίδευσή του ή για να ασκηθεί έφεση σε περίπτωση που η επιλογή κάποιου παιδιού δεν γίνεται σεβαστή.

31. Υπάρχει ανάγκη για περισσότερη επικοινωνία και πληροφόρηση κατάλληλη για τις ανάγκες, ιδίως όσον αφορά στη λήψη αποφάσεων.

### Ατομικά δικαιώματα

32. Διασφάλιση και σεβασμός του δικαιώματος της ιδιωτικότητας των παιδιών σε εναλλακτική φροντίδα. Μπορούν να συμμετέχουν στην τοποθέτηση σε αποσκευές των προσωπικών τους αντικειμένων εάν το επιλέξουν, παρέχοντάς τους την αναγκαία στήριξη. Τα προσωπικά τους αντικείμενα δεν πρέπει να τα αγγίζει άλλο άτομο, ούτε και να τα μετακινεί χωρίς την άδειά τους. Η κατάστασή τους πρέπει να αντιμετωπίζεται διακριτικά, μοιράζοντας τις πληροφορίες μόνο με τα ενδιαφερόμενα μέρη όπως το σχολείο. Οι επαγγελματίες πρέπει επίσης να σέβονται τον προσωπικό χώρο των παιδιών, χτυπώντας την πόρτα και ζητώντας τη συγκατάθεσή τους πριν από τη σωματική επαφή.

33. Το δικαίωμα να ακουστούν (όλα τα παιδιά πρέπει να ακουστούν και ο λόγος τους να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη) και μέτρα που λαμβάνονται σε συμβατή σχέση με τη γνώμη του παιδιού, καθώς και η ένδειξη βαθμού εμπιστοσύνης προς αυτά. Οι ενήλικες δεν πρέπει να διατυπώνουν υποθέσεις για τα συναισθήματα των παιδιών και πρέπει να πιστεύουν αυτά που τα παιδιά αναφέρουν.

9 ψήφοι (0 κύκλοι)

34. Τα παιδιά πρέπει να έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν την εκπαιδευτική τους κατεύθυνση, ανεξαρτήτως της καταγωγής ή της εθνικότητάς τους (περίπτωση των ασυνόδευτων παιδιών που ωθούνται σε σύντομες σπουδές για να ανεξαρτητοποιηθούν το συντομότερο δυνατόν).

35. Παροχή άμεσης ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και άμεση επέμβαση σε περίπτωση που κάποιο παιδί σε εναλλακτική φροντίδα αρρωστήσει. Λαμβάνονται οι απαραίτητες ενέργειες ώστε το παιδί να επισκεφθεί σύντομα τον γιατρό.

36. Το δικαίωμα στην ίση μεταχείριση και στο ότι θα λάβουν την ίδια αγάπη και φροντίδα. Η ευνοιοκρατία πρέπει να αποφεύγεται σε δομές. Χρειάζονται μικρότερες δομές ώστε τα παιδιά να νιώθουν σαν στο σπίτι τους.

6 ψήφοι (3 κύκλοι)

37. Το δικαίωμα διατήρησης πολιτισμικών σχέσεων και δεσμών. Συστήνεται η μη διάκριση των παιδιών και των νέων και η ελεύθερη έκφραση της ταυτότητάς τους, της κουλτούρας και θρησκείας τους. Πρέπει να επιτρέπεται στα παιδιά και στους νέους να ακολουθήσουν τις παραδόσεις και τους κανόνες της δικιάς τους ιδεολογίας ή θρησκείας. Πρέπει να επιτρέπεται να ταξιδέψουν και να επισκεφτούν τις οικογένειές τους κατά τη διάρκεια εορτασμών, αργιών, γάμων, κηδειών κ.λπ. (παράδειγμα διατήρησης πολιτισμικών σχέσεων και δεσμών: πρόνοια ώστε οι νέοι να ετοιμάζουν φαγητό για τους ίδιους αρκετές φορές την εβδομάδα και να μαγειρεύουν πιάτα από τη χώρα καταγωγής τους).

38. Τα παιδιά και οι νέοι έχουν το δικαίωμα στη σωματική ακεραιότητα, καθώς και να προστατεύονται από τη βία εντός των δομών. Έχουν το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Τα θέματα αυτά θα μπορούσαν να συζητηθούν για παράδειγμα κατά την κατάρτιση των γονέων και των φροντιστών. (Νέοι σε εναλλακτική φροντίδα επιθυμούν να έχουν λόγο σχετικά με το σώμα τους και την εμφάνισή τους. Αισθάνονται ότι δεν τους επιτρέπεται να κάνουν πράγματα που άλλοι νέοι μπορούν να κάνουν).

## Πρόληψη

39. Επένδυση στην πρόληψη και σε μηχανισμούς ελέγχου «gatekeeping»: ψυχολογική και οικονομική στήριξη σε ευάλωτες οικογένειες (π.χ. που είναι αντιμέτωπες με το φάσμα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, σε παιδιά με αναπηρίες) μέσω ενός ολοκληρωμένου συστήματος προστασίας παιδιών, για διευκόλυνση και βελτίωση της παροχής της γονικής φροντίδας και τη σχέση μεταξύ γονέα(ων) και παιδιών και για την αποφυγή της απομάκρυνσης. Προσδιορισμός και ενεργός διαχείριση των παραγόντων κινδύνου για να αποφεύγονται καταστάσεις εγκατάλειψης και αδυναμίας.

40. Προώθηση της αποϊδρυματοποίησης: προγραμματισμός και προσεκτική εφαρμογή της αποϊδρυματοποίησης παιδιών που ζουν σε δομές. Εισαγωγή και ανάπτυξη μοντέλων εναλλακτικής φροντίδας, τα οποία να βασίζονται στην οικογένεια, όπως η ανάδοχη φροντίδα. Εφαρμόστε λύσεις ανάδοχης φροντίδας σε όλες τις περιπτώσεις απομάκρυνσης. Παρακολουθήση και παροχή στήριξης σε παιδιά και ανάδοχες οικογένειες.



Ευχαριστούμε όλες τις συμμετέχουσες χώρες και τους νέους για τη μεγάλη συμβολή τους. Ήταν τιμή για το Γραφείο του Επιτρόπου για το Παιδί της Δημοκρατίας της Σλοβακίας να διοργανώσει το ΕΝΥΑ Φόρουμ 2024.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τη Γραμματεία του ENOC, την Polina και την Clara, καθώς και τη Suzanne (Μάλτα) και τη Laura (Βόρεια Ιρλανδία) για τη μεγάλη βοήθεια και στήριξή τους.